

Projekta Nr. 4.2.2.5/1/23/I/001 “Dalība starptautiskos izglītības pētījumos izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas attīstībai un nodrošināšanai”

2025. gada 1. ceturkšņa (turpmāk – pārskata periods) progressa ziņojums

Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (*Organisation for Economic Co-operation and Development*) (turpmāk – OECD) Izglītības pētniecības un inovāciju centra (*Centre for Educational Research and Innovation*) (turpmāk – [CERI](#)) aktualitātes

23. janvārī publicētajā CERI [ziņojumā](#) “Izglītību ietekmējošās tendences 2025” (*Trends Shaping Education 2025*) atspoguļotas globālās tendences, nākotnes attīstības scenāriji un to ietekme uz izglītību. Ieviešot nākotnes scenāriju pārdomu kartes, publikācijas mērķis ir rosināt domāt par to, kā globālās tendences var pārveidot izglītību un kā izglītība var veidot labāku nākotni. 7. februārī publicētajā CERI [ziņojumā](#) “Dažkārt ikvienam rūp izmantot izglītības pētniecību” (*Everybody Cares About Using Education Research Sometimes*) ir apkopas un salīdzinātas 34 valstu 288 ar zināšanu mobilizēšanu (*knowledge mobilisation*) izglītībā saistītu organizāciju atbildes uz 2023. gada aptaujas jautājumiem par izglītības pētījumu izmantošanu rīcībpolitikā un izglītības iestāžu praksē. Publikācijā minēti **labas prakses piemēri no ASV, Vācijas, Čīles, Japānas, Apvienotās Karalistes, Nīderlandes un Latvijas**, kas palīdz tuvināt pētījumus to lietotājiem. Latvijas gadījumā sniegts apraksts par Valsts pētījumu programmu “Izglītība”, kas organizēta atbilstoši dizaina domāšanas metodei un nodrošina pētījumu veicēju un pētījuma rezultātu lietotāju ciešu komunikāciju.

Eiropas Komisijas Pastāvīgās indikatoru un mērķrādītāju grupas (*Standing Group on Indicators and Benchmarks*) (turpmāk – [SGIB](#)) aktualitātes

SGIB programmas galvenais darbības rezultāts ir Eiropas Komisijas (EK) ziņojums “Izglītības un mācību pārskats” (*Education and Training Monitor, ETM*), kas parasti tiek publicēts novembrī/decembrī. Pagājušā gada [ziņojums](#) publicēts 28. novembrī. Pārskata periodā 11. februārī ministrijas Eiropas Savienības jautājumu koordinātoru sanāksmē ar ziņojumu iepazīstināti IZM un padotības iestāžu kolēģi. Sākoties darbam pie 2025. gada ETM sagatavošanas, II ceturksnī plānota komunikācija ar dokumenta veidotājiem ziņojuma satura jautājumos. Jaunā ETM caurviju temats būs dabaszinātņu, tehnoloģiju, inženierzinātņu un matemātikas (STEM) izglītība skolās un augstākajā izglītībā.

OECD Izglītības sistēmu indikatoru programmas (*Indicators of Education Systems*) (turpmāk – [INES](#)), kā arī Izglītības ekonomikas, darba tirgus un sociālo rezultātu datu vākšanas un attīstības tīkla (*Network on Data Collection and Development on Economic, Labour Market and Social Outcomes of Education*) (turpmāk – [LSO](#)) un Tīkla sistēmas līmeņa aprakstošas informācijas apkopošanai un pieņemšanai par izglītības struktūrām, politikām un praksi (*Network for the Collection and Adjudication of System-Level Descriptive Information on Educational Structures, Policies and Practices*) (turpmāk – [NESLI](#)) aktualitātes

Sadarbībā ar Centrālo statistikas pārvaldi turpinās Latvijas informācijas un datu nodrošināšana jaunajam, 2025. gada “Īsumā par izglītību” (*Education at a Glance, EAG*) ziņojumam, kura caurviju temats ir augstākā izglītība. Jaunās gadagrāmatas publicēšana plānota 2025. gada 9. septembrī. Sagatavojot jauno 2025. gada EAG, rādītājos nozīmīga vieta tiks atvēlēta Pieaugušo prasmju pētījuma PIAAC datiem, izmantoti tiks arī PISA un TIMSS dati. EAG 2025 caurviju temats ir augstākā izglītība, tādēļ dalībvalstīs notiek datu apkopošana par studiju programmu pabeigšanu, tajā tiks izmantoti īstās kohortas dati.

IEA Starptautiskā matemātikas un dabaszinātņu izglītības attīstības tendenču pētījuma (*Trends in International Mathematics and Science Study*) (turpmāk – [TIMSS](#)) aktualitātes
TIMSS 2023 pirmie rezultāti tika izmantoti Latvijas Universitātes 82. Starptautiskās

4.2.2.5 projekta 2025. gada pirmā ceturkšņa progressa ziņojums

zinātniskās konferences ziņojumā "Valsts iespējas veicināt skolēnu sniegumu, mazinot vai sekmējot ietekmējošos faktorus" 2025. gada 29. janvārī. TIMSS 2023 starptautiskā datu bāze ir pieejama adresēs <https://timss2023.org/data/> un <https://www.iea.nl/data-tools/repository>. Latvijas dalībsskolu sadalījums atbilstoši izlases slāņiem tiks ievietots IPI mājas lapā līdz š.g. 15. aprīlim. Laika posmā no 2025. gada 10. februāra līdz 11. februārim IPI pārstāvji piedalījās TIMSS 2023 9. Nacionālo pētījumu koordinātoru sanāksmē, kur iepazinās ar TIMSS 2023 progressa ziņojumu, dalījās savstarpējā pieredzē saistībā ar starptautiskajiem un nacionālajiem ziņojumiem, to publicēšanu, rezultātu izziņošanas aktivitātēm. LU pētnieki tika iepazīstināti ar TIMSS 2023 pieslēgšanās testēšanas ziņojumu, datu publiskošanas plāniem, ieskatu par TIMSS 2023 ziņojumu potenciālajiem tematiem, un piedalījās TIMSS 2023 starptautiskās datubāzes lietošanas apmācībās.

OECD Starptautiskā mācību vides pētījuma (*Teaching and Learning International Survey*) (turpmāk – [TALIS](#)) 2024. gada cikla datu primārās analīzes posma aktualitātes

Pārskata periodā turpinājās darbi, kuri nepieciešami datu analīzes uzsākšanai un nacionālā ziņojuma izstrādei. Pirmkārt, tie saistīti ar kvalitatīvo datu (skolotāju brīvo atbildi) tīrīšanu latviešu un angļu valodās, lai sagatavotu tos analīzei ar maksimāli interneta rīkiem. Otrkārt, tika izstrādāti pētījuma datu analīzes virzieni, kuri saistīti ar nacionālā ziņojuma izstrādes plāniem. Tālākie pētījuma darbības virzieni tika diskutēti nacionālo pētījuma vadītāju tiešsaistes konferencē 4.-6. februārī. Datu gala versiju plānots sagatavot līdz 2025. gada jūnijam, savukārt pirmo rezultātu prezentācija plānota 8. oktobrī.

OECD Starptautiskā skolēnu novērtēšanas programmas pētījuma (*Programme for International Student Assessment*) (turpmāk – [PISA](#)) 2025. gada cikla datu vākšanas un primārās datu izpētes posma aktualitātes

Pārskata periodā pabeigta pamatpētījuma skolu izlases veidošana – pamatpētījuma izlasē iekļautas 287 skolas, uzsākta skolēnu izlases veidošana, kas paredz aptuveni 8500 skolēnu dalību pētījumā. Pabeigta pamatpētījuma instrumentārija un skolas līmeņa materiālu (pētījuma vadītāja rokasgrāmatas, testa vadīšanas scenārija, veidlapu u.c.) sagatavošana un starptautiskā saskaņošana. Izlasē iekļautajām skolām nosūtītas uzaicinājuma vēstules dalībai pētījumā, notiek komunikācija starp skolām un IPI par skolēnu sarakstu precizēšanu, testēšanas laikiem, datoru atbilstības pārbaudi. 14. februārī notika Informatīvais seminārs skolu direktoriem par PISA 2025 pētījumu un tā norisi, bet 13. martā notika PISA 2025 Testa administratoru apmācības. Ar 18. martu Latvijas skolās ir [uzsākta](#) PISA 2025 pamatpētījuma datu savākšana – testēšana. Martā testēšana notikusi 108 skolās, kurā kopumā ir piedalījušies 2755 skolēni.

IEA Starptautiskā lasītprasmes novērtēšanas pētījuma (*Progress in International Reading Literacy Study*) (turpmāk – [PIRLS](#)) 2026. gada cikla datu vākšanas un primārās datu izpētes posma aktualitātes

Pārbaudītas un koriģētas izmēģinājuma pētījuma instrumentu – testu un aptauju – gala versijas datu savākšanas sistēmā. Izmēģinājuma pētījumā uzaicinātas piedalīties 22 skolas, 949 skolēni. Notikusi saziņa par pētījuma organizāciju skolā, izstrādātas un pārbaudītas skolas koordinātoru un testēšanas vadītāja rokasgrāmatas. Sagatavoti un skolām nosūtīti skolēniem, viņu vecākiem, skolotājiem un direktoriem individuāli pētījuma materiāli. Atbildēts uz skolu un vecāku jautājumiem par pētījuma norisi. Panāktas vienošanās ar skolām par testēšanas laiku. Skolas regulāri informētas par aptauju aizpildīšanas stāvokli. No 3. līdz 21. martam notika testēšanas sesijas pilotskolās.

IEA PIRLS 2021. gada cikla sekundārās datu izpētes posma aktualitātes

Pārskata periodā pabeigts darbs pie PIRLS 2021 sekundārās datu analīzes par skolēnu lasītprasmi ietekmējošiem faktoriem, un darba rezultāti publicēti [ziņojumā](#) – K. Kampmane, A. Geske, A. Ozola. (2025). *Skolēnu lasītprasmi ietekmējošie faktori starptautiskajos salīdzinošajos izglītības pētījumos*, ISBN 978-9934-527-75-3.

4.2.2.5 projekta 2025. gada pirmā ceturkšņa progressa ziņojums

OECD Starptautiskā pieaugušo kompetenču novērtēšanas programmas pētījuma (*Programme for the International Assessment of Adult Competencies*) (turpmāk – [PIAAC](#)) 2022.-2023. gada cikla primārās datu izpētes posma aktualitātes

OECD pārraudzībā notiek vairāku PIAAC jauno rezultātu sējumu sagatavošanas darbs, kurus OECD plāno publicēt laikposmā no 2025. līdz 2028. gadam. To skaitā ir trīs sējumi, kurus plānots publicēt 2025. gadā – (1) par pieaugušo dalību izglītībā, (2) par sociālo un emocionālo prasmju saistību ar ekonomiskajiem un sociālajiem rezultātiem, kā arī (3) par darba prasmju novērtēšanu automatizācijas kontekstā. Pārskata periodā ir pieņemts Izglītības un zinātnes ministrijas lēmums turpināt Latvijas dalību pie šo rezultātu ziņojumu projektu pārbaudes un komentēšanas, kā arī turpināt dalību OECD PIAAC dalībvalstu valdes darbā, rodot iespēju segt maksu par dalību OECD PIAAC programmā no 4.2.2.5 projekta līdzekļiem.

IEA Starptautiskā pilsoniskās izglītības pētījuma (*International Civic and Citizenship Education Study*) (turpmāk – [ICCS](#)) 2022. gada cikla sekundārās datu izpētes posma aktualitātes

Pārskata periodā notika vairāki padziļinātās izpētes rezultātu izplatīšanas pasākumi. Sekundārās analīzes rezultāti 2025. gada 21. janvārī un 6. februārī ziņoti Latvijas Universitātes 83. Starptautiskajā zinātniskajā konferencē. Iesniegts prezentācijas pieteikums par cēloņsakarību ietekmes noteikšanu pilsoniskajās zināšanās, izmantojot ICCS datus (*Estimating Causal Effects on Civic Knowledge Using ICCS Data*) un saņemts konferences organizatoru apstiprinājums dalībai IEA 11. Starptautiskajā pētniecības konferencē Romā, 25-27. jūnijā. Pārskata periodā izstrādāts mācību materiāls: Čekse, I., Radziņa, A., Nīlendere, A., Alksnis, R., Urtāns, Ē. Pilsoniskā izglītība praksē: IEA ICCS pētījuma rezultātos balstīti mācību materiāli pilsoniskās līdzdalības un sociālo zinību apguvei.

Projekta svarīgākās aktualitātes pārskata periodā –

– Komunikācijas aktivitātes Izglītības un zinātnes ministrijas mājaslapā un sociālajos tīklos (*Facebook, Twitter, Bsky.social*) par [PIRLS 2026 izmēģinājuma pētījumu](#) (03.03-21.03.) un [PISA 2025 pamatpētījumu](#) (sākot ar 18.03.).

Dalība pētījumos īstenota Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.-2027. gadam 4.2.2. specifiskā atbalsta mērķa "Uzlabot izglītības un mācību sistēmu kvalitāti, iekļautību, efektivitāti un nozīmīgumu darba tirgū, tostarp ar neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanas palīdzību, lai atbalstītu pamatkompetenču, tostarp uzņēmējdarbības un digitālo prasmju, apguvi, un sekmējot duālo mācību sistēmu un mācekļības ieviešanu" 4.2.2.5. pasākuma "Dalība starptautiskos izglītības pētījumos izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas attīstībai un nodrošināšanai" projekta Nr. 4.2.2.5/1/23/I/001 "Dalība starptautiskos izglītības pētījumos izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas attīstībai un nodrošināšanai" ietvaros, to līdzfinansē Eiropas Sociālais fonds Plus.

